

595 SAYILI KHK İPTAL EDİLDİ

Dr. Dinçer ÇAİLAN

Evet, 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK), Anayasa Mahkemesinin 24 Mayıs 2001 tarihli karar ile iptal edildi. Neydi 595 sayılı KHK? 1999 yılında yaşanan depremler sonrasında acele ve acemice çıkarılan, deprem bölgelerinde yaşayan halkımızın sağlam binalar içinde yaşamalarına olanak sağlamak gibi masumane ve iyi niyetli görünen, bu amaçla çıkarıldığı öne sürülen "YAPI DENETİMİ HAKKINDA Kİ KHK",

Amacı çok doğru ama içeriği tamamen rant ve çıkar koken bu KHK, nihayet iptal edildi. Çünkü KAMUSAL BİR HİZMET OLMASI GEREKEN YAPI DENETİMİ bu KHK ile özel şirketlere devrediliyordu. Ne diyordu büyüklerimiz? "Devlet, et, süt üretmekle uğraşmaz, devletin asıl görevi denetimdir", Ama gelin görün ki devlet büyüklerimiz bu sefer de asli görevleri olan "denetimi beceremiyoruz" demeye getirerek denetimi özelleştiriyorlar ve bir çırpıda yılda yaklaşık 800 milyon doları, temel felsefesi daha fazla kar olan özel sektöre aktarmayı planlıyorlardı, Ne yazık ki Anayasa Mahkemesi bu planı bozdu.

Peki iptal süreci nasıl yaşandı, KHK ilk çıktığı tarihte TMMOB ve bağlı odaların (İnşaat Mühendisleri Odası hariç) Denetimin kamusal bir alan olduğu, özel sektöre devredilemeyeceği, KHK'nın yapı denetimi eksik bir anlayışla ele aldığı (yapı sürecinin yer seçiminden başladığını), kamu yararı gütmeyeceği, Anayasaya aykırı olduğu vb. teknik ve bilimsel gerekçeleri de içeren basın açıklamalarıyla kamuoyunu aydınlatmasına başlayan bu süreç, TMMOB ve bağlı odaların KHK'nın uygulama yönetmeliği hakkında açtıkları iptal davaları ve gerekçeleriyle birlikte muhalefet partilerine yaptıkları ziyaretleriyle devam etti, Bu girişimler üzerine Fazilet Partisinin Anayasa Mahkemesine açtığı iptal davası (Mahkeme TMMOB yöneticilerinin de görüşlerine başvurmuştur) 24 Mayıs 2001 tarihinde sonuçlandı ve KHK iptal edildi.

Anayasa Mahkemesinin iptal ile ilgili gerekçeli karar henüz açıklanmadı. Ancak, TMMOB ve bağlı odaların Hukuk Müşavirlerinin ortak görüşü büyük bir olasılıkla iptal gerekçesinin "denetimin kamusal bir alan olması ve kamu görevlerinin devredile-meyeceği" olabileceği doğrultusundadır. Benzer bir olay olan Yeminli Bürolarla ilgili yasayı 1986 yılın da. Anayasa Mahkemesi yukarıdaki gerekçeyle iptal etmişti.

İptal kararının açıklanmasından sonra hükümet, mahkemenin gerekçeli kararını beklemeden, KHK'nın çok benzeri ancak daha da beter bir yasayı, ana muhalefet partisindedir kapatılmasının mecliste yarattığı ortamı da

fırsat bilerek, 30-40 milletvekiliyle üzerinde hiç görüşülmeden birkaç saat içerisinde çıkarma başarısını!., gösterdi, Yeni yasanın KHK'den farklı sadece bir yönü var, KHK'ye göre yapı denetimi uzman mühendislerce yapılacak ve uzmanlık belgeleri TMMOB'ye bağlı odalarca verilecekti. TMMOB ve Odalar KHK'ye karşı çıktığı için cezalandırılmaları gerektiği düşüncesiyle 601 sayılı Uzman Mühendislikle ilgili KHK'de bu yeni yasayla iptal edildi. Artık denetim uzman mühendislerce değil, bakanlıkla belirlenecek "denetçi mühendislerce!.," yerine getirilecek. Vatana, millete ve deprem bölgelerinde yaşayan halkımıza hayırlı olsun, Eğer Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararı yukarıda düşünüldüğü gibi olursa çıkarılan ve özünde KHK'den hiçbir farkı olmayan bu yasanın da akıbeti KHK gibi olacaktır.

Peki böyle bir ortamda TMMOB ve bağlı Odaları ne yapmaktadır? TMMOB kendi bünyesinde yer alan ve ilgili odalarla birlikte Odamızın da içinde yer aldığı bir komisyon oluşturmuştur.

Bu komisyonun esas amacı alternatif bir yapı denetimi yasa taslağı hazırlamaktır,

Bu komisyonun ilk saptamalarından biri yapı sürecinin başlangıcının kazanın yere vurulması olmayıp, yer seçimiyle başladığının ve sürecin yapı elde edilmesi sonrasına kadar 4 aşamalı bir süreç olduğunun vurgulamasıdır.

- * Planlama (imarın planı, çevre düzeni, nazım planı) süreci
- * Projelendirme (tasarım) süreci
- * Uygulama (Yapı üretimi) süreci
- * Tüm bu aşamaları kapsayan kamusal döşenim süreci.

Bu çerçevede, yukarıda sayılan süreçlerin tamamını içeren iş tanımlarının yapılması gerektiği ve bu iş tanımlarına göre hangi meslek disiplinin hangi süreçte nasıl yer alacağı . konularında çalışmalar devam etmektedir. Sorunlu bir alan olan Jeoteknik etütlerin hangi meslek disiplini/disiplinleri tarafından yapılacağı konusunda ilgili bir alt komisyon da odamızın önerileri doğrultusunda TMMOB çatısı altında tekrar oluşturulmuştur. Bu komisyon da özellikle parsel bazındaki jeoteknik etütlerle ilgili bir iş tanımı yapılarak bu tanıma göre meslek disiplinlerinin sorumluluk alanları belirlenmeye çalışılacaktır.

Çabamız, yeni felaketleri yaşamadan önce gerekli önlemlerin bilim, mühendislik ve etik temelinde alınmasına yöneliktir.